

Sygn. akt VII U 435/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 lutego 2023r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:

Przewodniczący: sędzia Agnieszka Stachurska

Protokolant: st. sekretarz sądowy Anna Bańcerowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 24 stycznia 2023r. w Warszawie

sprawy W. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W.

o wysokość zadłużenia z tytułu nieopłaconych składek

na skutek odwołania W. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W.

z dnia 13 grudnia 2018 roku, nr (...)

1. uchyła zaskarżoną decyzję i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W.;
2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W. na rzecz W. R. kwotę 5.400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

W. R. w dniu 7 lutego 2019r. złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W. z dnia 13 grudnia 2018r., nr (...), wnosząc o jej zmianę poprzez stwierdzenie braku zadłużenia z uwagi na brak wymagalnych należności i ich przedawnienie oraz o zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych. Zaskarżonej decyzji zarzucił:

1. naruszenie prawa procesowego w sposób mający wpływ na wynik sprawy, tj. przepisu art. 77 § 1 k.p.a., 80 k.p.a., art. 107 § 3 k.p.a. poprzez wydanie wadliwej decyzji bez dostatecznego wyjaśnienia sprawy w zakresie istotnych okoliczności dotyczących istnienia zadłużenia i jego wymagalności, w tym dotyczących ewentualnych czynności mających wpływ na bieg przedawnienia;
2. w konsekwencji naruszenie prawa materialnego, tj. przepisu art. 24 ust. 4 w zw. z art. 83 ust. 1 pkt 1 i art. 32 oraz art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych, gdyż brak jest stwierdzonego zadłużenia, które - jeśli istniało - to należności w jego ramach uległy przedawnieniu (odwołanie z dnia 4 lutego 2019r., k. 3-4 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania oraz o zasądzenie od odwołującego na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wskazał, że ubezpieczony prowadzący działalność gospodarczą nie wywiązał się z ustawowego obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia, czego skutkiem jest powstałe na koncie zadłużenie od września 2009r. do stycznia 2019r., obejmujące składki na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenia zdrowotne i Fundusz Pracy. Odnosząc się do zarzutów wskazanych w odwołaniu, organ rentowy podniósł, że wystawione w dniu 7 listopada 2014r. zawiadomienie o wszczęciu postępowania nr (...) spowodowało zawieszenie terminu przedawnienia należności na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy i FGŚP za ogólny okres od września 2009r. do września 2012r. Nastąpiło doręczenie zastępcze tego zawiadomienia w dniu 1 grudnia 2014r. Poza tym wykazane zadłużenie w decyzji nr (...) jest objęte postępowaniem egzekucyjnym, mającym wpływ również na zawieszenie terminu przedawnienia należności (odpowiedź na odwołanie z dnia 5 marca 2019r., k. 5-6 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W. R. od 1 lutego 2002r. prowadził działalność gospodarczą pod firmą (...) o nr NIP (...) i REGON (...) z siedzibą przy ul. (...) w W. (...), k. 226 - 227 a.s.). Jako osoba prowadząca ww. działalność był zgłoszony do ubezpieczenia zdrowotnego w okresie od 1 lipca 2008r. do 30 września 2011r. Z kolei ubezpieczeniom społecznym z tego tytułu podlegał w okresie od 1 października 2011r. do 25 marca 2012r. (informacja organu rentowego z dnia 8 listopada 2021r., k. 231 a.s.; dokumenty zgłoszeniowe i wyrejestrowujące z ubezpieczeń dokonanych przez płatnika składek za sporny okres od września 2009r. do grudnia 2009r., od lutego 2010r. do października 2010r., grudzień 2010r., wrzesień 2012r., k. 232-235 a.s.; (...) i (...) akta ZUS).

W okresie prowadzenia ww. działalności W. R. zatrudniał następujących pracowników i zleceniobiorców:

1. T. B. – zgłoszony do ubezpieczeń społecznych z tytułu umowy o pracę od 1 września 2007r. do 30 kwietnia 2012r.,
2. M. B. – zgłoszony do ubezpieczeń społecznych z tytułu umowy o pracę od 15 kwietnia 2005r. do 31 lipca 2011r.,
3. P. G. – zgłoszony do ubezpieczeń społecznych z tytułu umowy o pracę od 1 stycznia 2007r. do 31 sierpnia 2009r.,
4. P. H. – zgłoszony do ubezpieczeń społecznych z tytułu umowy o pracę od 1 stycznia 2007r. do 31 grudnia 2009r.,
5. M. H. – zgłoszona do ubezpieczeń społecznych z tytułu umowy o pracę od 1 czerwca 2007r. do 21 października 2011r.,
6. K. J. – zgłoszony do ubezpieczeń społecznych z tytułu umowy o pracę od czerwca 2009r. do 31 lipca 2011r.,
7. K. T. – zgłoszony do ubezpieczeń społecznych z tytułu umowy o pracę od 1 sierpnia 2008r. do 30 kwietnia 2012r.,
8. J. T. – zgłoszony do ubezpieczeń społecznych z tytułu umowy o pracę od 1 marca 2006r. do 31 grudnia 2011r.,
9. J. F. - zgłoszony do ubezpieczenia zdrowotnego z tytułu umowy zlecenia od 1 stycznia 2007r. do 30 kwietnia 2010r., od 1 sierpnia 2010r. do 30 listopada 2010r. i od 1 lutego 2011r. do 31 sierpnia 2011r.,
10. L. P. – zgłoszony do ubezpieczenia zdrowotnego z tytułu umowy zlecenia od 1 marca 2008r. do 31 stycznia 2010r. (informacja organu rentowego, k. 222 a.s.; (...), k. 234 - 235 a.s.).

Spośród zatrudnianych przez ubezpieczonego osób, dwie – K. T. i T. B. zostali wyrejestrowani z ubezpieczeń społecznych w związku z zatrudnieniem w (...) W. R. z dniem 1 maja 2012r. (... i (...), k. 295 – 298 a.s.; deklaracja rozliczeniowa za kwiecień 2012r., k. 299 a.s.; ZUS RCA za kwiecień 2012r., k. 300 – 302 a.s.).

W dniu 24 stycznia 2012r. przed notariuszem H. K. W. R. w trybie art. 551 § 5 i art. 584⁹ k.s.h. złożył oświadczenie, że jako przedsiębiorca prowadzący działalność gospodarczą na podstawie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej pod numerem (...) zostanie przekształcony w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, która będzie prowadzona

pod firmą (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.. Wcześniej, bo w dniu 22 grudnia 2011r., w formie aktu notarialnego przed notariuszem H. K. został przyjęty „Plan przekształcenia przedsiębiorcy w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością”, do którego załącznikami były projekt oświadczenia o przekształceniu przedsiębiorcy, projekt aktu założycielskiego spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, wycena składników majątku przedsiębiorstwa przekształcanego oraz sprawozdanie finansowe sporządzone dla celów przekształcenia na dzień 30 listopada 2011r. (...) sp. z o.o. została zarejestrowana w rejestrze przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego pod nr (...) w dniu 26 marca 2012r. Z tą datą z (...) została wykreślona pozarolnicza działalność gospodarcza W. R. prowadzona pod nazwą (...) W. R.. Od początku istnienia ww. spółki jedynym wspólnikiem mającym 50 udziałów, a zarazem prezesem zarządu był W. R.. Od 26 kwietnia 2012r. nastąpiła zmiana prezesa zarządu spółki, którym został G. K., zaś W. R. został wpisany do KRS jako prokurent samoistny, pozostając nadal jedynym wspólnikiem w spółce (akt notarialny z 24 stycznia 2012r., k. 95; akt notarialny z 22 grudnia 2012r., 96-98 a.s.; akt założycielski sp. z o.o., k. 99-105 a.s.; odpis KRS na dzień 30 listopada 2019r., k. 106-113; (...), k. 226 a.s.; zeznania W. R., k. 117 a.s.).

W związku z ww. przekształceniami W. R. od 26 marca 2012r. do 31 marca 2017r. podlegał ubezpieczeniom społecznym jako wspólnik jednoosobowej spółki (kod (...)), NIP (...). Od 1 kwietnia 2017r. do chwili obecnej jako wspólnik jednoosobowej spółki pod wskazanym numerem NIP podlega wyłącznie ubezpieczeniu zdrowotnemu. Ponadto od 14 kwietnia 2017r. był zgłoszony przez (...) sp. z o.o. do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych (emerytalnego, rentowych i wypadkowego) oraz dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia ((...)) (informacja organu rentowego, k. 231 a.s.; (...) i (...), k. 232-233 a.s.).

K. T. był zgłoszony do ubezpieczeń społecznych przez (...) sp. z o.o. w okresie od 1 kwietnia 2012r. do 31 maja 2013r., natomiast T. B. w okresie od 1 kwietnia 2012r. do 31 lipca 2013r. (informacja ZUS z 27 października 2022r., k. 314 a.s.). W. R. wydał T. B. (...) za marzec 2012r., natomiast taki dokument za kwiecień 2012r. wystawiła mu (...) sp. z o.o. Spółka w dniu 20 sierpnia 2013r. sporządziła świadectwo pracy potwierdzające, że ww. pracownik w okresie od 1 sierpnia 2002r. do 20 sierpnia 2013r. był pracownikiem spółki ((...) i świadectwo pracy z 20 sierpnia 2012r., k. 329 a.s.). Z kolei K. T. otrzymał od (...) sp. z o.o. świadectwo pracy z dnia 7 czerwca 2013r., potwierdzające jego zatrudnienie w tej spółce w okresie od 1 sierpnia 2008r. do 31 maja 2013r. (świadectwo pracy z 7 czerwca 2013r., k. 333 a.s.). W przypadku ww. pracowników nie zaistniała sytuacja, aby w kwietniu 2012r. bądź jakimkolwiek innym miesiącu pozostawali równocześnie w zatrudnieniu w (...) sp. z o.o. oraz u W. R. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...) (zeznania świadka T. B., k. 341 a.s., zeznania świadka K. T., k. 341 a.s.).

Składki na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy za pracowników, których zatrudniał W. R. prowadzący działalność gospodarczą pod firmą (...) oraz za samego W. R. za okres od września 2009r. do stycznia 2019r. nie zostały zapłacone. Organ rentowy wysłał do ubezpieczonego upomnienia, kierowane na adres wskazany w dokumentach zgłoszeniowych, tj. ul. (...), (...)-(...) W.. Niektóre z nich odebrał sam ubezpieczony, część natomiast A. R. – małżonka (upomnienia wraz z potwierdzeniami odbioru - akta ZUS). Ponadto, w związku z figurującym na koncie ubezpieczonego zadłużeniem, prowadzono przeciwko niemu postępowanie egzekucyjne na podstawie tytułów wykonawczych:

- z dnia 8 czerwca 2011r. o numerach (...)- (...) dot. składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz FP i FGŚP za okres od 01/2011-02/2011,
- z dnia 5 lipca 2011r. o numerach (...)- (...) dot. składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne za okres od 04/2010, 12/2010, (...) oraz dot. składek na FP i FGŚP za okres 10/2012, 03/2011,
- z dnia 9 września 2011r. o numerach (...)- (...) dot. składek na ubezpieczenia zdrowotne oraz FP i FGŚP za (...),
- z dnia 29 września 2011r. o numerach (...)- (...) dot. składek na ubezpieczenie zdrowotne oraz FP i FGŚP za okres (...) oraz dot. składek na ubezpieczenia społeczne za okres od 05/2011 do 07/2011,

- z dnia 24 listopada 2011r. o numerach (...) - (...) dot. składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz FP i FGŚP za (...),
- z dnia 20 marca 2012r. o numerach (...) - (...) dot. składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz FP i FGŚP za (...),
- z dnia 26 kwietnia 2012r. o numerach (...) - (...) dot. składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz FP i FGŚP za okres od 10/2001 do 01/2012,
- z dnia 27 maja 2013r. o numerach (...) - (...) dot. składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz FP i FGŚP za okres od 03/2012 do 09/2012 (odpisy tytułów wykonawczych, k. 35-81 a.s.).

W dniu 30 kwietnia 2014r. pełnomocnik ubezpieczonego złożył do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wnioszek o wydanie zaświadczenia o niezaleganiu w opłacaniu składek. W dniu 13 maja 2014r. została wydana decyzja odmawiająca wydania takiego zaświadczenia, ponieważ organ rentowy stwierdził zadłużenie w łącznej kwocie 104.411,22 zł z tytułu niezapłaconych składek:

- na ubezpieczenia społeczne za okres od lipca 2009r. do września 2012r.,
- na ubezpieczenia zdrowotne za listopad 2009r., luty 2010r., kwiecień 2010r., maj 2010r., czerwiec 2010r., sierpień 2010r., wrzesień 2010r., październik 2010r., a także za okres od grudnia 2010r. do września 2012r.,
- na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za maj 2010r., czerwiec 2010r., sierpień 2010r., wrzesień 2010r., październik 2010r. oraz za okres od grudnia 2010r. do września 2012r. (decyzja ZUS z 13 maja 2014r. - akta ZUS).

Od decyzji z dnia 13 kwietnia 2014r., która została odebrana w dniu 21 maja 2014r., zostało złożone odwołanie. Postanowieniem z dnia 21 listopada 2014r., wobec cofnięcia odwołania, Sąd Okręgowy Warszawa-Praga VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie o sygn. akt VII U 1536/14 umorzył postępowanie (postanowienie z dnia 21 listopada 2014r., k. 28 akt o sygn. VII U 1536/14).

W. R. w dniu 9 czerwca 2014r. złożył wniosek o rozłożenie na raty zaległości z tytułu składek. W dniu 13 sierpnia 2014r. organ rentowy wysłał do pełnomocnika ubezpieczonego pismo nr (...) - REDu-R z informacją o warunkach do podpisania umowy. Następnie, z uwagi na brak wymaganych dokumentów, pismem nr (...) - REDu-R z dnia 13 listopada 2014r. poinformowano, iż w związku z niespełnieniem warunków umowa nie zostanie podpisana (wniosek W. R. z dnia 5 czerwca 2014r. – akta ZUS; pismo ZUS z 13 sierpnia 2014r. – akta ZUS; pismo ZUS z 13 listopada 2014r. – akta ZUS).

Pismem z dnia 7 listopada 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wysłał do W. R. na adres: ul. (...), (...) - (...) W., zawiadomienie o wszczęciu postępowania w sprawie określenia wysokości należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne za okres od września 2009r. do września 2012r., na ubezpieczenie zdrowotne za okres od listopada 2009r. do września 2012r. oraz na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od maja 2010r. do września 2012r. Przesyłka zawierająca ww. zawiadomienie została zwrócona do nadawcy z adnotacją „zwrot po terminie” i została uznana za doręczoną w trybie doręczenia zastępczego (zawiadomienie o wszczęciu postępowania z dnia 7 listopada 2014r. wraz z kopertą – akta ZUS).

Następnie, pismem z dnia 21 stycznia 2015r., znak: (...), organ rentowy zawiadomił ubezpieczonego o zakończeniu postępowania dowodowego. Pismo ponownie zostało wysłane na adres: ul. (...), (...) - (...) W. i także uznano je za doręczone w trybie doręczenia zastępczego (zawiadomienie z dnia 21 stycznia 2015r. o zakończeniu postępowania dowodowego wraz z kopertą – akta ZUS).

W dniu 13 grudnia 2018r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wydał decyzję nr (...), w której stwierdził, że W. R. jest dłużnikiem z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne,

Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Zadłużenie z należnymi odsetkami na dzień wydania decyzji wyniosło łącznie 177.069,40 zł, w tym z tytułu:

- 1) składek na ubezpieczenia społeczne w ramach zakresów numerów deklaracji 01-39 za okres od września 2009r. do września 2012r. w kwocie 70.016,12 zł, odsetek za zwłokę w kwocie 53.565,00 zł, kosztów upomnienia w kwocie 170,97 zł oraz kosztów egzekucyjnych w kwocie 2.971,80 zł;
- 2) składek na ubezpieczenia zdrowotne w ramach zakresów numerów deklaracji 01-39 za okres od listopada 2009r. do września 2012r. w kwocie 23.348,12 zł, odsetek za zwłokę w kwocie 17.318,00 zł, kosztów upomnienia w kwocie 158,40 zł, kosztów egzekucyjnych w kwocie 1.383,70 zł;
- 3) składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w ramach zakresów numerów deklaracji 01-39 za okres od maja 2010r. do września 2012r. w kwocie 4.495,54 zł, odsetek za zwłokę w kwocie 3.191,00 zł, kosztów upomnienia w kwocie 131,95 zł oraz kosztów egzekucyjnych w kwocie 318,80 zł (decyzja ZUS z 13 grudnia 2018r. – akta ZUS).

Zgodnie z wyjaśnieniami organu rentowego, zadłużenie wskazane w ww. decyzji w okresie od września 2009r. do kwietnia 2012r., kiedy W. R. zatrudniał pracowników, obejmuje płatnika i pracowników: T. B., M. B., P. G., P. H., M. H. (obecnie P.), R. J., K. T., J. T., J. F. i L. P.. Z kolei w okresie od maja 2012r. płatnik wykazywał składki za samego siebie, więc zadłużenie powstało tylko za niego (wyjaśnienia organu rentowego z 20 września 2021r., k. 222 a.s.; zestawienie nieopłaconych składek, k. 252-259 a.s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie powołanych dokumentów, których żadna ze stron nie kwestionowała, a Sąd z urzędu także nie znalazł podstaw do tego, aby odmówić im wiarygodności. Ponadto co do tych okoliczności faktycznych, które zostały ustalone, ich podstawą były także zeznania W. R. oraz świadków T. B. i K. T.. To, co zeznali świadkowie – aczkolwiek wielu okoliczności nie pamiętali – okazało się spójne z dokumentami, które przedstawili, dlatego Sąd ich zeznaniom dał wiarę. Jeśli chodzi zaś o zeznania ubezpieczonego, to Sąd - mając na uwadze stan zdrowia W. R. i luki w jego pamięci – ocenił je jako wiarygodne w tej części, która dotyczy przekształcenia działalności gospodarczej w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, gdyż okoliczności tego dotyczące potwierdzają dokumenty.

Sąd nie czynił ustaleń faktycznych w oparciu o zeznania świadka A. R. oraz na podstawie tej części zeznań ubezpieczonego, która dotyczy kwestii przedawnienia należności z tytułu składek i związanego z tym odbioru kierowanej do niego korespondencji z ZUS z powodów, o których będzie mowa w rozważaniach prawnych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Organ rentowy, wydając zaskarżoną decyzję nie wyszczególnił w decyzji, za kogo i z jakiego tytułu zostały naliczone składki. Ponadto z uzasadnienia decyzji oraz odpowiedzi na odwołanie nie wynika, że W. R. w 2012r. dokonał przekształcenia w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością. Tego rodzaju informacje zostały ujawnione dopiero w toku postępowania sądowego i są w sprawie kluczowe. Na wstępie należy jednak wskazać, że zgodnie z brzmieniem art. 551 § 5 ustawy z dnia 15 września 2000r. Kodeks spółek handlowych (tekst jedn. Dz. U. z 2017r., poz. 1577 ze zm.), dalej jako k.s.h., według stanu obowiązującego w dacie wydania zaskarżonej decyzji, przedsiębiorca będący osobą fizyczną wykonującą we własnym imieniu działalność gospodarczą w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców (Dz. U. poz. 646) - (przedsiębiorca przekształcany) może przekształcić formę prowadzonej działalności w jednoosobową spółkę kapitałową (spółkę przekształconą) (przekształcenie przedsiębiorcy w spółkę kapitałową). W myśl art. 584¹ § 1 ww. ustawy przedsiębiorca przekształcany staje się spółką przekształconą z chwilą wpisu spółki do rejestru (dzień przekształcenia). Jak stanowi art. 584² § 1 k.s.h., spółce przekształconej przysługują wszystkie prawa i obowiązki przedsiębiorcy przekształcanego. Osoba fizyczna, o której mowa w art. 551 § 5, staje się z dniem przekształcenia współnikiem albo akcjonariuszem spółki przekształconej (art. 584² § 3 k.s.h.). Jednocześnie

art. 584⁴ k.s.h. przewiduje, że do przekształcenia przedsiębiorcy stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące powstania spółki przekształconej, jeżeli przepisy tego rozdziału nie stanowią inaczej.

Biorąc pod uwagę wskazane przepisy, nie ulega wątpliwości, że należy przyjąć koncepcję kontynuacji podmiotu przekształconego - w istocie jest to ten sam podmiot działający w odmiennej formie prawnej, przy którym pozostają m.in. wszelkie prawa i obowiązki ze sfery cywilnoprawnej, administracyjnoprawnej, praw członkowskich i pracowniczych (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2015r., sygn. akt I PK 231/15, Lex nr 2043736 i z dnia 3 lutego 2006r., sygn. akt I CK 361/05, OSNC 2006/11/189). Potwierdzeniem tego jest także art. 584¹³ k.s.h., zgodnie z którym osoba fizyczna, o której mowa w art. 551 § 5, odpowiada solidarnie ze spółką przekształconą za zobowiązania przedsiębiorcy przekształcanego związane z prowadzoną działalnością gospodarczą powstałe przed dniem przekształcenia, przez okres trzech lat, licząc od dnia przekształcenia.

W świetle zacytowanej regulacji przekształcony przedsiębiorca odpowiada osobiście solidarnie ze spółką przekształconą za własne zobowiązania powstałe przed dniem przekształcenia związane z prowadzoną uprzednio działalnością gospodarczą. Opisywane unormowanie było konieczne z uwagi na to, że przekształcenie odbywa się na zasadzie quasi-kontynuacji i bez komentowanego przepisu zobowiązania osoby fizycznej stawałyby się zobowiązaniami spółki, a wobec braku zbycia przedsiębiorstwa na rzecz spółki nie znalazłby zastosowania przepis art. 55⁴ k.c. (zob. również T. Szczurowski, Przekształcenie..., op. cit., s. 48, który wskazuje, że komentowana regulacja ustanawia solidarną odpowiedzialność przedsiębiorcy przekształcanego ze spółką przekształconą). Odpowiedzialność, o której mowa w komentowanym przepisie, nie jest odpowiedzialnością za szkodę. Przedsiębiorca odpowiada nie za szkodę wyrządzoną niewykonaniem zobowiązania przez spółkę, lecz za samo wykonanie tego zobowiązania (zob. T. Szczurowski, Skutki przekształcenia przedsiębiorcy w kontekście odpowiedzialności za zobowiązania, PPH 2017, nr 9, s. 52 i n.).

Zakres podmiotowy przewidzianej w art. 584¹³ k.s.h. odpowiedzialności za zobowiązania obejmuje dwa podmioty: przekształconą spółkę kapitałową oraz osobę fizyczną będącą przedsiębiorcą przekształcanym. Ich odpowiedzialność jest solidarna. Spółka, która w myśl art. 584² § 1 k.s.h. stała się podmiotem zobowiązań dotychczasowego przedsiębiorcy jednoosobowego, odpowiada w takim przypadku za własny dług. Natomiast osoba fizyczna będąca przedsiębiorcą przekształcanym, która stała się jedynym wspólnikiem lub akcjonariuszem takiej spółki (art. 584² § 3 k.s.h.), odpowiada za dług cudzy, skoro zobowiązania obciążają spółkę jako osobę prawną. Komentowany przepis wprowadza więc konstrukcję ustawowego przystąpienia do długu (kumulatywnego przejścia długu), gdyż na jego podstawie wierzyciele uzyskują z mocy prawa poza głównym dłużnikiem, czyli spółką, drugiego dłużnika w osobie jej jedynego wspólnika albo akcjonariusza.

Zakres przedmiotowy odpowiedzialności osoby fizycznej będącej przedsiębiorcą przekształcanym obejmuje zgodnie z art. 584¹³ k.s.h. zobowiązania przedsiębiorcy przekształcanego związane z prowadzoną działalnością gospodarczą powstałe przed dniem przekształcenia. Po pierwsze, według kryterium podmiotowego są to zobowiązania „przedsiębiorcy przekształcanego”. Oznacza to, że dyspozycja art. 584¹³ k.s.h. obejmuje tylko te zobowiązania, które powstały po stronie przedsiębiorcy przekształcanego, a następnie stały się zobowiązaniami spółki przekształconej. Po drugie, zastosowanie kryterium przedmiotowego wyraża się w tym, że odpowiedzialność z art. 584¹³ k.s.h. obejmuje tylko zobowiązania związane z prowadzoną przez przedsiębiorcę jednoosobowego we własnym imieniu działalnością gospodarczą. Należy przy tym uznać, że są to zobowiązania pozostające w bezpośrednim związku z taką działalnością, w ramach których przedsiębiorca przekształcany występował i był zobowiązany jako przedsiębiorca. Pojęcie „zobowiązania związane z działalnością gospodarczą” obejmuje swym zakresem również zobowiązania powstałe w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej. Oczywiście komentowany przepis dotyczy tej działalności gospodarczej, którą wykonywał przedsiębiorca przekształcany, czyli w zakresie której doszło do przekształcenia. Nie odnosi się więc do zobowiązań związanych z prowadzeniem przez taką osobę fizyczną innej działalności gospodarczej, niepodlegającej przekształceniu, gdyż jedna osoba fizyczna może prowadzić jednoosobowo kilka rodzajów działalności gospodarczej w ramach oddzielnych przedsiębiorstw. Przewidziana tym przepisem odpowiedzialność nie obejmuje

również zobowiązań osoby fizycznej będącej przedsiębiorcą przekształcanym, niezwiązanych z jej działalnością gospodarczą lub zawodową, bądź związanych tylko pośrednio, a więc takich, w ramach których występowała ona jako konsument (art. 22¹ k.c.). Ponadto zobowiązaniami związanymi z prowadzoną działalnością gospodarczą są zarówno zobowiązania o charakterze prywatnoprawnym, jak i publicznoprawnym, chyba że przepisy szczególne przewidują inne zasady odpowiedzialności (zob. wyrok NSA w W. z dnia 5 lipca 2016r., (...) 463/15, LEX nr 2118212). Trzecie kryterium wyznaczające zakres przedmiotowy odpowiedzialności uregulowanej w art. 584¹³ k.s.h. ma charakter czasowy i wyraża się w objęciu tym zakresem zobowiązań powstałych przed dniem przekształcenia. Oznacza to, że decydujące znaczenie odgrywa moment powstania zobowiązania, a nie termin jego wykonania czy wymagalności. W przypadku zobowiązań o charakterze ciągłym, gdy przedsiębiorca przekształcany zobowiązany był do świadczeń o charakterze okresowym (np. czynsz), odpowiedzialność obejmuje te długi z tytułu poszczególnych świadczeń, które powstały przed dniem przekształcenia.

W przypadku zobowiązań składkowych z mocy art. 31 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, należy stosować art. 112b ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. Ordynacja podatkowa (dalej jako o.p.). Odpowiedzialność w tym przepisie określona także jest odpowiedzialnością solidarną, przepis ten przewiduje bowiem, że jednoosobowa spółka kapitałowa powstała w wyniku przekształcenia przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną odpowiada całym swoim majątkiem solidarnie z tą osobą fizyczną za powstałe do dnia przekształcenia zaległości podatkowe przedsiębiorcy związane z prowadzoną działalnością gospodarczą.

Artykuł 112b o.p. jest też związany z art. 93a § 4 o.p., który stosowany w oparciu o art. 31 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, odpowiednio do składek, wprowadza następstwo prawne spółki kapitałowej w stosunku do przedsiębiorstwa osoby fizycznej. Jednoosobowa spółka kapitałowa powstała w wyniku przekształcenia przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną wstępuje w przewidziane w przepisach prawa podatkowego prawa przekształcanego przedsiębiorcy związane z prowadzoną działalnością gospodarczą, z wyjątkiem tych praw, które nie mogą być kontynuowane na podstawie przepisów regulujących opodatkowanie spółek kapitałowych.

We wskazanym kontekście należało rozważyć, czy w sytuacji, gdy organ rentowy rozstrzygnął o odpowiedzialności W. R., pomijając spółkę (...) i jej odpowiedzialność za zobowiązania przekształconego przedsiębiorcy, która w tej sytuacji odpowiada za dług własny, a przekształcany przedsiębiorca na zasadzie solidarności za dług przekształconej spółki, konieczne było przeprowadzenie postępowania z udziałem tejże spółki. Przed udzieleniem odpowiedzi należy wskazać, że kwestia treści decyzji przenoszącej odpowiedzialność za zaległość składkową na osoby trzecie – w kontekście odpowiedzialności członków zarządu spółek kapitałowych - budziła kontrowersje interpretacyjne w judykaturze, szczególnie sądów administracyjnych. W uchwale składu siedmiu sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 9 marca 2009r. (I (...) 4/08, LEX nr 486211) przyjęto, że art. 116 § 1 Ordynacji podatkowej nakłada na organ podatkowy obowiązek prowadzenia postępowania w przedmiocie odpowiedzialności za zaległości podatkowe spółki z o.o. wobec wszystkich osób mogących ponosić taką odpowiedzialność. Z kolei w orzecznictwie Sądu Najwyższego (zob. uchwałę składu siedmiu sędziów z dnia 15 października 2009r., I UZP 3/09, OSNP 2011 nr 1-2, poz. 13) przyjęto, że decyzja organu rentowego powinna być wydana wobec wszystkich członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Natomiast w uchwale składu powiększonego z dnia 16 kwietnia 2014r. (I UZP 2/13, OSNP 2014 Nr 10, poz. 147) wskazano, że organ rentowy po wydaniu jednej prawomocnej decyzji obejmującej wszystkich członków zarządu lub kilku kolejnych prawomocnych decyzji obejmujących łącznie wszystkich członków zarządu, przenoszących na te osoby odpowiedzialność za zaległości składkowe spółki, może, stosownie do art. 366 § 1 k.c., żądać zaspokojenia przysługującej mu wierzytelności w całości lub w części od wszystkich dłużników łącznie, od kilku z nich lub od każdego z osobna. Tak ukształtowane zależności prowadzą do wniosku, że obowiązkiem organu rentowego jest wszczęcie postępowania w przedmiocie odpowiedzialności osób trzecich przeciwko wszystkim osobom mogącym taką odpowiedzialność ponosić ze względu na okres wykonywania obowiązków członka zarządu. Tym samym decyzja (decyzje) kończąca to postępowanie powinna rozstrzygać (pozytywnie lub negatywnie) o odpowiedzialności wszystkich (tak określonych) członków zarządu. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 11 lutego 2021r. ((...) 7/21, Lex nr 3119755) w razie stwierdzenia, że pozwany wydał decyzję tylko na jednego członka zarządu, a co do innego w ogólnie nie zajął stanowiska w sprawie (nie wydał decyzji o przeniesieniu odpowiedzialności

ani nie wyłączył jej wprost), nie byłoby odpowiedzialności solidarnej z odwołującym się. Jest to konsekwencja mechanizmu, zgodnie z którym członkowie zarządu stają się odpowiedzialni solidarnie dopiero wówczas, gdy organ podatkowy doprowadzi, przez wydanie decyzji ostatecznej, do powstania po ich stronie zobowiązania. Na organie zaś ciąży obowiązek wydania decyzji o odpowiedzialności wszystkich podmiotów, które odpowiadają jako osoby trzecie. Jest to obowiązek, który ciąży na organie rentowym z mocy ustawy i nie budzi sprzeciwu. Innymi słowy, status osoby odpowiedzialnej za zobowiązania podatkowe podatnika można uzyskać jedynie w drodze decyzji, przy czym organ ją wydający nie jest uprawniony do tego, aby wybierać, które osoby spośród kręgu mogących potencjalnie ponosić taką odpowiedzialność, staną się stronami stosunku zobowiązaniowego o charakterze publicznoprawnym. Organom podatkowym (rentowym) nie przysługuje w tym zakresie uznanie administracyjne. Oznacza to, że na organie spoczywa obowiązek ustalenia kręgu takich osób i wydania w stosunku do nich takiej decyzji. W przypadku niewłaściwie ustalonego stanu faktycznego, a w konsekwencji - niewydania decyzji w stosunku do wszystkich podmiotów ponoszących solidarną odpowiedzialność, postępowanie obarczone jest istotną wadą. Pamiętać należy, że zgodnie z art. 7 k.p.a. w toku postępowania organy administracji publicznej stoją na straży praworządności, z urzędu lub na wniosek stron podejmują wszelkie czynności niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli. Z kolei w myśl art. 77 § 1 k.p.a., organ administracji publicznej jest obowiązany w sposób wyczerpujący zebrać i rozpatrzyć cały materiał dowodowy. Stosownie do art. 80 k.p.a., organ administracji publicznej ocenia na podstawie całokształtu materiału dowodowego czy dana okoliczność została udowodniona.

Choć poglądy, o których mowa, zostały przedstawione w orzecznictwie w odniesieniu do członków zarządu spółek kapitałowych, to z racji tego, że odpowiedzialność przekształconej spółki i przekształcanego przedsiębiorcy, o jakiej mowa w art. 112b o.p., jest również ukształtowana na zasadzie solidarności, należy odnosić je do sytuacji, z jaką mamy do czynienia w przedmiotowej sprawie. Tymczasem organ rentowy nad okolicznością przekształcenia w trybie przepisów k.s.h. nie pochylił się w sprawie należycie, skutkiem czego jest stanowisko prezentowane w kolejnych pismach procesowych. Nie wskazał, by wobec (...) sp. z o.o. została wydana decyzja o odpowiedzialności za te same nieopłacone składki, których dotyczy decyzja zaskarżona w przedmiotowej sprawie. Nie doszło zatem do ukształtowania odpowiedzialności spółki i przedsiębiorcy, który został w taką spółkę przekształcony, na zasadzie solidarności, która wynika tak z przepisów kodeksu spółek handlowych, jak i z Ordynacji podatkowej. Sąd tej wadliwości nie jest w stanie naprawić w toczącym się postępowaniu, ponieważ (...) sp. z o.o. nie brała udziału w postępowaniu przed organem rentowym. Z kolei jej wezwanie jako zainteresowanego nie naprawiłoby wad, których dopuścił się organ rentowy, gdyż Sąd nawet takiego wezwania dokonując, nie byłby uprawniony, aby wbrew treści decyzji i wykraczając poza jej ramy, orzec o solidarnej odpowiedzialności spółki i (...). Kwestia ta powinna być przedmiotem na nowo przeprowadzonego przez ZUS postępowania z udziałem wszystkich podmiotów, które mogą ponosić odpowiedzialność solidarną za zaległe składki. Wobec tego Sąd zastosował art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c. Przepis ten stanowi, że jeżeli decyzja nakładająca na ubezpieczonego zobowiązanie, ustalająca wymiar tego zobowiązania lub obniżająca świadczenie, została wydana z rażącym naruszeniem przepisów o postępowaniu przed organem rentowym, sąd uchyla tę decyzję i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania organowi rentowemu.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 99 k.p.c. w zw. art. 98 § 1 i 3 k.p.c., zasądzając od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. – jako strony przegrywającej – na rzecz W. R. kwotę, która została ustalona na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018r. poz. 265) oraz przy uwzględnieniu okoliczności, że przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było zadłużenie z tytułu nieopłaconych składek. W takiej sytuacji koszty zastępstwa procesowego powinny zostać ustalone według stawek liczonych od wartości przedmiotu sporu (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2019r., III UZP 9/19), a ta objęła należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne wraz z odsetkami, które stanowią łącznie 177.069,40 zł (art. 126¹ § 3 k.p.c.). W tej sytuacji zasądzeniu od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego podlegała kwota 5.400 zł, o jakiej mowa w § 2 pkt 6 ww. rozporządzenia.

W kontekście rozstrzygnięcia o kosztach, dodatkowego wyjaśnienia wymaga, że okoliczność, iż sąd uchylił decyzję, kierując sprawę do organu rentowego w celu jej ponownego rozpoznania, nie uchyła obowiązku orzeczenia w przedmiocie kosztów. Jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z 11 maja 2011r. (I UZ 3/11, LEX nr 1402599) oraz Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 1 lipca 2022r. (III AUa 1218/21, LEX nr 3419681) sąd rozstrzyga o kosztach procesu w każdym orzeczeniu kończącym sprawę w instancji (art. 108 § 1 k.p.c.), przy czym zgodnie z art. 108 § 2 k.p.c. w przypadku uchylenia wyroku i przekazania sprawy do rozpoznania sądowi pierwszej instancji pozostawia się temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej. Przepis ten nie ma zastosowania w przypadku wydania wyroku sądu drugiej instancji uchylającego zarówno wyrok sądu pierwszej instancji jak i poprzedzającą go decyzję organu rentowego i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania bezpośrednio organowi rentowemu (art. 477 (14a) k.p.c.). W orzecznictwie utrwała się pogląd, że w takim przypadku sąd drugiej instancji orzeka o kosztach procesu. Tak samo dzieje się w przypadku, gdy uchyleniu przez sąd pierwszej instancji podlega decyzja ZUS, z czym wiąże się obowiązek organu rentowego ponownego rozpoznania sprawy.